

Nemzetiségi jogok

A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz. (Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdés)

	létszám (fő)	önkormányzatok (db)	
		települési	területi
bolgár	6.272	35	1
görög	4.642	36	1
horvát	26.774	117	7
lengyel	7.001	45	1
német	185.696	407	15
örmény	3.571	33	1
roma	315.583	1209	20
román	35.641	70	5
ruszin	3.882	43	2
szerb	10.038	47	2
szlovák	35.208	113	6
szlovén	2.820	10	0
ukrán	7.396	35	1

A nemzetiségi jogterület a magyar jogrendszer egyik **legösszetettebb szegmense**: a nemzetközi alapokon nyugvó, rendkívül alapos szövegszintű és dogmatikai kidolgozott joganyag fejlett támogató és ellenőrző mechanizmusokkal rendelkezik.

Egyszerre **érzékeny és erős szabályozási környezet**, amely a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 644.524 fő, szociológiai felmérések alapján azonban közel egymillió érintett személy jog- és érdekérvényesítéséhez szolgáltat alapot.

A rendszer célja a **nemzetiségi identitás** megőrzésének, erősítésének és továbbadásának hatékony biztosítása különleges jogok, intézmények és finanszírozási környezet kialakításával.

A jogterület átfogó első szabályozása, vagyis 1993 óta változatlan definíció szerint **nemzetiség** minden olyan Magyarország területén legalább **egy évszázada honos** népcsoport, amely az állam lakossága körében **számszerű kisebbségben van**, a lakosság többi részétől **saját nyelve, kultúrája és hagyományai** különböztetik meg, egyben olyan **összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot**, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

1949. évi XX. törvény
(mód. 1989. évi XXXI. törvény)
Alkotmány

Alaptörvény
(2011. április 11.)

1993. évi LXXVII. törvény
a nemzeti és etnikai
kisebbségek jogairól

2011. évi CLXXIX. törvény
a nemzetiségek jogairól

1993. évi LIX. törvény
az állampolgári jogok
országgyűlési biztosáról

2011. évi CXI. törvény
az alapvető jogok biztosáról

A nemzetiségi jogi intézményrendszer három pillére

1 szabályozás

- nemzetközi jogi dokumentumok
- Alaptörvény
- a nemzetiségek jogairól szóló törvény
- szakágazati jogszabályok

2 végrehajtás

- települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok
- Miniszterelnökség
- Belügyminisztérium
- szakminisztériumok
- a területi közigazgatás szervek
- helyi önkormányzatok

3 ellenőrzés

- Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága
- Nemzetiségi Ombudsmanhelyettes
- Állami Számvevőszék
- kormányhivatalok

A nemzetiségvédelmi rendszer célja a **kulturális autonómia** megteremtése és fejlesztése, eszköze pedig az ehhez szükséges **többségi jogok** biztosítása. A nemzetiséghez tartozó személyek és közösségek esetében ugyanis nem elegendő a formális jogegyenlőség megteremtése, a tényleges egyenjogúsághoz megerősítő intézkedések, valamint speciális támogatások is szükségesek. A hazai szabályozás ezért **egyéni és közösségi nemzetiségi jogokat garantál** az érintettek számára, amelyek a kulturális identitás megőrzésének és fejlesztésének széles lehetőségeit biztosítják.

Egyéni jogok

- nemzetiséghez való tartozás kinyilvánítása
- önazonosság megőrzése, ápolása erősítése és átörökítése
- nemzetiségi származással kapcsolatos különleges személyes adatok védelme
- nemzetiségi származáson alapuló hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelem

- anyanyelvhasználat
- anyanyelvi nevelés-oktatás
- anyanyelvi névhasználat
- anyanyelvi vallásgyakorlás
- kultúra és hagyományok megőrzése, ápolása, továbbadása
- szellemi és épített örökség megőrzése

Közösségi jogok

- részvétel az Országgyűlés munkájában
- nemzetiségi önkormányzatok létrehozása
- nevelési- oktatási és kulturális intézmények létrehozása, fenntartása
- rendezvények és ünnepek megtartása
- kapcsolattartás az anyaországgal

Demográfiai és szociológiai sajátosságok miatt hazánkban a **kulturális autonómia** koncepciója érvényesül. Ennek révén a közösségek **önállóan dönthetnek** meghatározott, őket érintő nevelési-oktatási vagy kulturális ügyekben, valamint erre a célra létrehozhatnak, illetve **fenntarthatnak saját intézményrendszer** is. Ezek finanszírozását jellemzően a központi költségvetés biztosítja.

nemzetiségi
- óvoda: **416**
- általános iskola: **472**
- gimnázium: **28**
- egyéb: **35**

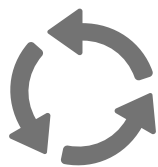

nemzetiségi
színházak: **13**

nemzetiségi
könyvtárak: **34**

települési

területi országos

A kulturális öngazgatás működési keretét a **háromszintű nemzetiségi önkormányzati rendszer** jelenti. A nemzetiségi önkormányzat nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat ellátó, testületi formában működő, jogi személyiséggel rendelkező, demokratikus választások útján létrehozott szervezet. Célja a nemzetiségi **jogok érvényesítése**, a nemzetiségek **érdekeinek védelme**, a nemzetiségi **közügyek képviselete**. Feladatait a Kormánnyal, a területi államigazgatási szervekkel és az önkormányzatokkal **kölcsönösen együttműködve** látja el, **finanszírozását** a költségvetés és speciális pályázatok biztosítják. Napjainkban közel 2.300 helyi (települési és területi) önkormányzat működik, ezek 80%-át a négy legnépesebb nemzetiségi közösség adja.

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Nemzetiség Biztoshelyettes Titkársága

Cím: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11.
Telefon: 06-1/475-7100
E-mail: nemzetiseg.info@ajbh.hu

A fentiekkel kapcsolatban
részletes információkat és
további INFO.lapokat találhat a
nemzetisegijogok.hu honlapon.

